

دعوی جلب ثالث در رویه دادگاهها

مهدی زینالی
وکیل پایه یک دادگستری

فهرست کلی

۹.....	مقدمه
۱۳.....	معرفی و نمونه دادخواست دعوی جلب ثالث
۱۵.....	معرفی دعوی جلب ثالث
۱۶.....	مبحث اول: شرایط پذیرش دعوی جلب ثالث
۱۹.....	مبحث دوم: جلب ثالث در مرحله واخواهی و تجدیدنظر
۲۰.....	مبحث سوم: اهم مسائل دعوی جلب ثالث
۲۷.....	دعوی جلب ثالث در آراء دیوان عالی کشور
۲۹.....	مبحث اول: آراء اصراری هیئت عمومی دیوان عالی کشور
۵۴.....	مبحث دوم: آراء شعب دیوان عالی کشور
۱۱۳.....	دعوی جلب ثالث آراء دادگاه بدوی و تجدیدنظر
۱۱۵.....	مبحث اول: آرای دادگاه‌های بدوی و تجدیدنظر
۱۶۵.....	مبحث دوم: آرای دادگاه انتظامی قضات
۱۶۹.....	دعوی جلب ثالث در نشست‌های قضائی
۱۸۷.....	دعوی جلب ثالث در نظریه‌های مشورتی
۱۹۹.....	دعوی جلب ثالث در قوانین و مقررات قانونی
۲۰۱.....	از قانون آیین دادرسی مدنی
۲۰۸.....	از قانون اجرای احکام مدنی
۲۰۹.....	قانون تجارت
۲۱۱.....	منابع و مأخذ

فهرست جزئی

- مقدمه ۹
- معرفی و نمونه دادخواست دعوی جلب ثالث ۱۳
- معرفی دعوی جلب ثالث ۱۵
- مبحث اول: شرایط پذیرش دعوی جلب ثالث ۱۶
- گفتار اول: تقدیم دادخواست تا سه روز از اولین جلسه دادرسی ۱۶
- گفتار دوم: مرتبط یا هم منشأ بودن دعوی جلب ثالث با دعوی اصلی ۱۷
- گفتار سوم: جالب یکی از طرفین دعوا باشد ۱۸
- گفتار چهارم: در جریان بودن دعوی اصلی ۱۸
- مبحث دوم: جلب ثالث در مرحله واخواهی و تجدیدنظر ۱۹
- مبحث سوم: اهم مسائل دعوی جلب ثالث ۲۰
۱. نحوه طرح دعوا ۲۰
۲. خواسته دعوی جلب ثالث ۲۰
۳. خواننده دعوی جلب ثالث ۲۰
۴. صلاحیت در دعوی جلب ثالث ۲۰
۵. اعتراض به قرار رد دادخواست جلب ثالث ۲۱
۶. اثر استرداد دادخواست اصلی به جلب ثالث ۲۱
۷. طرح دعوی جلب ثالث به صورت مستقل ۲۲
۸. هزینه دادرسی دعوی جلب ثالث ۲۲
۹. امکان رفع نقص دادخواست اصلی با جلب ثالث ۲۲
- دادخواست جلب ثالث ۲۴
- دادخواست جلب ثالث ۲۵
- دعوی جلب ثالث در آراء دیوان عالی کشور ۲۷**
- مبحث اول: آراء اصراری هیئت عمومی دیوان عالی کشور ۲۹
۱. اشتباه در پرداخت و جلب ثالث ۲۹
۲. جلب شخص ثالث ۳۲

۳. لزوم احاله پرونده پس از فسخ قرار رد دعوا به دادگاه بدوی..... ۳۳
۴. ملحوظ نظر قرار دادن حکم دیوان عالی کشور در نقض..... ۴۶
- مبحث دوم: آراء شعب دیوان عالی کشور..... ۵۴**
۱. تفکیک دعوی جلب ثالث به جهت تاخیر در رسیدگی به دعوی اصلی..... ۵۴
۲. صدور قرار عدم استماع دعوی در مورد جلب ثالث..... ۶۰
۳. جلب ثالث در تقسیم ماترک و مطالبه سهم الارث..... ۶۳
۴. بطلان قرارداد فی مابین متولی ممنوع المداخله و مجلوب ثالث..... ۷۶
۵. جلب ثالث و درخواست ابطال معامله مجلوب ثالث در دعوی الزام به تنظیم سند..... ۸۵
۶. نقض رای صادره در مورد دادخواست جلب ثالث مربوط به اعیانهای احدثی ناشی از حق زارعانه و کارافه..... ۹۱
۷. تقدیم دادخواست جلب ثالث تا سه روز بعد از رسیدگی..... ۱۰۰
۸. جلب ثالث در دادخواست اعتراض بر حکم غیابی..... ۱۰۱
۹. جلب ثالث ضمن دادخواست واخواهی و تجدیدنظر..... ۱۰۱
۱۰. جلب ثالث در مرحله پژوهشی..... ۱۰۱
۱۱. دادخواست جلب ثالث..... ۱۰۲
۱۲. جلب ثالث ضمن دادخواست واخواهی یا پژوهشی..... ۱۰۲
۱۳. جلب ثالث در دادخواست اعتراض بر حکم غیابی..... ۱۰۳
۱۴. دعوی جلب ثالث و ابطال سند رسمی مربوط به انتقال آپارتمان..... ۱۰۳
۱۵. جلب ثالث در دعوی مطالبه طلب به استناد فتوکیبی قول نامه و سند رسمی..... ۱۰۸
- دعوی جلب ثالث آراء دادگاه بدوی و تجدیدنظر..... ۱۱۳**
- مبحث اول: آرای دادگاههای بدوی و تجدیدنظر..... ۱۱۵**
۱. طرح دعوی جلب ثالث به طرفیت اصحاب دعوا..... ۱۱۵
۲. تجدیدنظر خواهی قرار رد دادخواست جلب ثالث با حکم راجع به اصل دعوا..... ۱۱۶
۳. دادخواست جلب ثالث جهت تکمیل خواندگان دعوی..... ۱۱۷
۴. تقدیم دادخواست جلب ثالث از طرف خوانده علیه شهرداری در دعوی قلع و قمع..... ۱۱۹
۵. جلب ثالث در مرحله واخواهی برای استرداد لاشه چک..... ۱۲۲
۶. لزوم طرح دعوی جلب ثالث به طرفیت کلیه اصحاب دعوی اصلی..... ۱۲۷
۷. قرار رد دعوی جلب ثالث به جهت عدم وجود حق مستقل..... ۱۳۰
۸. خوانده دعوی جلب ثالث..... ۱۳۶
۹. دادخواست ورود و جلب ثالث برای تنظیم اجاره نامه رسمی..... ۱۳۷
۱۰. درخواست جلب ثالث جهت اثبات اذن یا اجازه مالکین به انتقال منافع..... ۱۳۹

۱۱. جلب نماینده مالکین به‌عنوان ثالث جهت اثبات رضایت بر تغییر شغل اقامه دعوی تخلیه از دو جهت مختلف..... ۱۴۱
۱۲. رد دعوی جلب ثالث به جهت عدم تصرف در مغازه..... ۱۴۳
۱۳. صدور حکم بر ابطال دعوی جلب ثالث..... ۱۴۵
۱۴. جلب ثالث در راستای توجیه و توضیح تغییر شغل..... ۱۴۷
۱۵. غیر قابل استماع بودن دعوی جلب ثالث..... ۱۴۸
۱۶. لزوم طرح دعوی جلب ثالث علیه کلیه اصحاب دعوا علاوه بر مجلوب ثالث..... ۱۵۰
۱۷. طرف‌های دعوی جلب ثالث..... ۱۵۳
۱۸. عدم استماع دعوی جلب ثالث در صورتی که مبیع مستحق للغير باشد..... ۱۵۵
۱۹. امکان جلب ثالث در تمام مراحل رسیدگی..... ۱۵۸
۲۰. امکان جلب ثالث قبل از ختم دادرسی..... ۱۶۱
- مبحث دوم: آرای دادگاه انتظامی قضات..... ۱۶۵**
۱. رسیدگی بدون ابلاغ دادخواست جلب ثالث..... ۱۶۵
۲. ضرورت رسیدگی به دادخواست جلب ثالث..... ۱۶۵
- دعوی جلب ثالث در نشست‌های قضائی..... ۱۶۹**
۱. امکان جلب ثالث برای وارد ثالث بعد از جلسه اول رسیدگی به دعوا..... ۱۷۱
۲. ارتباط دعوی اصلی با دعوی جلب ثالث در مرحله تجدیدنظر..... ۱۷۳
۳. اقدام خوانده به جلب ثالث در مهلت مقرر پس از صدور رأی..... ۱۷۴
۴. طرح دعوا علیه صادرکننده چک به‌عنوان جلب ثالث..... ۱۷۶
۵. مالی یا غیرمالی بودن دعوی ورود ثالث و جلب ثالث..... ۱۷۸
۶. درخواست توقیف اموال مجلوب ثالث..... ۱۷۸
۷. تغییر خوانده پس از تقدیم دادخواست..... ۱۷۹
۸. خوانده دعوی جلب ثالث..... ۱۸۰
۹. عدم امکان ارائه دادخواست تقابل برخلاف دادخواست جلب و ورود ثالث در مرحله تجدیدنظر..... ۱۸۲
۱۰. استفاده از مقررات جلب ثالث در مطالبه خسارت ساختمان..... ۱۸۳
۱۱. تقدیم دادخواست جلب شخص ثالث ظرف سه روز پس از اعتراض..... ۱۸۴
- دعوی جلب ثالث در نظریه‌های مشورتی..... ۱۸۷**
۱. تبادل لوایح در جلب ثالث..... ۱۸۹
۲. درخواست تأمین خواسته در دعوی جلب ثالث..... ۱۸۹
۳. هزینه دادرسی دعوی جلب ثالث..... ۱۹۰
۴. قابل تجدیدنظر بودن دعوی طاری..... ۱۹۱
۵. مقدار هزینه دادرسی دعوی جلب ثالث..... ۱۹۲

۶. لزوم اطلاع طرفین اصلی پرونده از جلب ثالث..... ۱۹۲
۷. با توجه به این که شرایط دادخواست جلب ثالث، مانند دادخواست اصلی است، علی‌الاصول هزینه دادرسی هم باید بر همان مینا پرداخت شود..... ۱۹۳
۸. عدم امکان طرح هر نوع خواسته در جلب ثالث..... ۱۹۳
۹. تقدیم دادخواست جداگانه برای طرح دعوی جلب ثالث در مرحله تجدیدنظر خواهی..... ۱۹۴
۱۰. عدم امکان رسیدگی توأم با دعوی اصلی به جلب ثالث خارج از مهلت قانونی..... ۱۹۴
۱۱. اقامه دعوی اعسار همراه جلب ثالث در مرحله تجدیدنظر..... ۱۹۵
۱۲. عدم امکان جلب خواننده دعوا به دادرسی در مرحله تجدیدنظر..... ۱۹۶
۱۳. عدم امکان فرا خواندن خواننده به دادرسی با جلب ثالث..... ۱۹۶
- دعوی جلب ثالث در قوانین و مقررات قانونی..... ۱۹۹**
- از قانون آیین دادرسی مدنی..... ۲۰۱
- از قانون اجرای احکام مدنی..... ۲۰۸
- قانون تجارت..... ۲۰۹
- منابع و مأخذ..... ۲۱۱

مقدمه

معمولاً رویه عملی دادگاه‌ها در استنباط از قوانین و مقررات در جهت انطباق با مصادیق واقعی تا حدودی با آنچه در کلاس‌های تئوریک دانشگاه‌ها به دانشجویان حقوق آموزش داده می‌شود متفاوت است البته روند آموزشی و طریق ارائه مطالب در کلاس‌های درسی هم به شکلی است که برای طی مراحل تحصیلی صرف مطالعه و پاسخ به سؤالات به صورت تئوری و بدون تطبیق با مصادیق عملی کفایت می‌کند. به این ترتیب معمولاً چون امکان انجام کار عملی حین تحصیل در دانشگاه برای دانشجویان این رشته وجود ندارد فارغ‌التحصیلان وقتی مشغول به کار می‌شوند با کمبود آگاهی و اطلاعات از رویه قضائی و شیوه استدلال و استنباط عملی دادگاه‌ها مواجه هستند؛ لیکن اهمیت آگاهی از رویه قضائی با اشتغال به کار و فعالیت بر هیچ فارغ‌التحصیل حقوقی پوشیده نیست. بی‌تردید تنها منبع آموزش عملی وکالت، قضاوت و به‌طور کلی رشته حقوق، قبل از حضور عملی در دادگاه‌ها و جلسات رسیدگی، رویه‌های قضائی می‌باشد؛ به عبارت دیگر، مطالعه تصمیمات، پرسش و پاسخ‌ها و اختلاف‌نظرهای کسانی که هر روز به‌صورت عملی در حال انطباق قوانین با مصادیق واقعی هستند می‌تواند اطلاعات کاربردی و عملی را در اختیار خوانندگان قرار دهد.

اگرچه فارغ‌التحصیلان حقوق بیش از سایرین به مطالعه رویه قضائی نیازمند هستند؛ اما هیچ قشری از جامعه بزرگ رشته حقوق قضائی بی‌نیاز از مطالعه و تحقیق و تفحص در این حوزه علمی نمی‌باشد؛ زیرا رویه قضائی در واقع محرک رشته حقوق است که دائم در حال تغییر و تحول می‌باشد و غفلت از این حوزه موجب عقب‌ماندگی از علم واقعی

حقوق و جامعه حقوقدانان خواهد شد. از این رو ناشران تخصصی این حوزه، هرکدام به طریقی نسبت به جمع‌آوری و انسجام‌بخشی به مطالب و موضوعات راجع به رویه قضائی اقدام می‌کنند که انتشارات چراغ دانش نیز در همین راستا و برای انجام بخشی از وظایف فرهنگی خود در نظر دارد نسبت به تدوین و جمع‌بندی مطالب رویه قضائی به صورت منظم و منحصربه‌فرد با ویژگی‌های مخصوص برای هر دعوا طی یک کتاب جداگانه به صورت کاربردی و با دسترسی آسان به مطالب هر دعوا اقدام نماید لذا در راستای تأمین این هدف، مجموعه‌ای از کتاب‌ها تحت عنوان کلی «دعوای... در رویه دادگاه‌ها» که شامل موارد زیر است تدوین و تألیف خواهد شد:

۱. آراء وحدت رویه؛^۱

۲. آرای اصراری؛

۳. آراء شعب دیوان عالی کشور؛

۴. آراء دادگاه‌های بدوی و تجدیدنظر؛

۵. نشست‌های قضائی؛

۶. نظریه‌های مشورتی؛

۷. قوانین و مقررات مرتبط با موضوع؛

۸. نمونه دادخواست و معرفی دعوا.

در این مجموعه سعی شده است رویه قضائی کشور در خصوص هر دعوا به صورت منسجم و منظم گردآوری شود تا وکلا، حقوقدانان و قضات محترم در مراجعه به رویه قضائی در کمترین زمان به بهترین وجه

۱. در مورد موضوع این مجموعه رأی وحدت رویه‌ای وجود ندارد.

مطالب مطلوب خود را یافته و استفاده نمایند. با توجه به تعدد بسیار آراء دادگاه‌ها (دادگاه بدوی و تجدیدنظر) در برخی موارد حداکثر سعی بر آن بوده از موارد متفاوت آراء صادره در موضوع نمونه در قسمت رأی آورده شود و همچنین در سایر موارد؛ مثل آراء وحدت رویه، آراء دیوان عالی کشور، موارد مرتبط به موضوع ذکر شده است تا با توجه به اهمیت این آراء مورد استفاده خوانندگان و مراجعه‌کنندگان عزیز قرار گیرد. مختصر ویژگی‌های کتاب:

۱. تدوین و گردآوری منظم و منسجم تمام مطالب مربوط به دعوا؛

۲. تقسیم‌بندی موضوعی برای هر کدام از مطالب؛

۳. ارائه معرفی دعوا و نمونه دادخواست در اول مجموعه؛

۴. ذکر عنوان برای هر مطلب به صورت خلاصه در فهرست؛

۵. دسترسی سهل و آسان به مطلب دلخواه در کمترین زمان.

«گروه پژوهشی» انتشارات مفتخر خواهد شد از تجربیات، آراء و سایر مطالب حقوقی موجود نزد اساتید، وکلا، حقوقدانان و سایر همکاران در راستای مفیدتر شدن مجموعه در چاپ‌های بعدی استفاده نماید. لذا موجب خرسندی خواهد بود که خوانندگان عزیز از هر صنف ضمن ارسال انتقادات و پیشنهادات خود در مورد هر کدام از موضوعات به صورت (کتبی یا از طریق ایمیل یا تلفنی) ما را در پر بار کردن مجموعه حاضر یاری فرمایند.

مدیر مسئول انتشارات

یک هزار و سیصد و نود و شش

فصل اول

معرفی و نمونه دادخواست دعوی جلب ثالث

معرفی دعوی جلب ثالث

جلب در لغت به معنی کشانیدن و آوردن آمده است و ثالث به معنای سوم می‌باشد. بر این اساس مفهوم لغوی جلب ثالث: آوردن و کشاندن شخص ثالث خواهد بود. در اصطلاح حقوقی جلب ثالث، عنوان یک دعوی حقوقی است. اگرچه در آیین دادرسی مدنی تعریفی از جلب ثالث ارائه نشده، لیکن مستنبط از ماده ۱۳۵ قانون اخیرالذکر جلب ثالث دعویایی است که طی آن اصحاب دعوا می‌توانند شخص ثالثی را برای اثبات یا مطالبه حق خود به دعوا بکشانند. اصطلاحاً به طرفی که دعوی جلب ثالث را مطرح می‌کند «جالب» و به فردی یا افرادی که به دعوی اصلی فراخوانده می‌شوند «مجلوب ثالث» گفته می‌شود. جالب ممکن است به دلایل مختلف اقدام به جلب ثالث به دعوا نماید؛ گاهی یکی از طرفین دعوا صرفاً برای تقویت موقعیت خود در دعوی اصلی اقدام به طرح دعوی جلب ثالث می‌کند و هیچ خواسته از دادگاه جهت محکومیت مجلوب ثالث ندارد؛ اما گاهی فرد ثالث به دعوا فراخوانده می‌شود تا محکوم به خواسته خواهان شود یا جالب مستقلاً خواهسته‌ای را علیه او مطرح کرده است مانند جایی که فردی به استرداد لاشه چک علیه فردی طرح دعوا می‌کند، خوانده با این ادعا که چک را به فرزند وی تحویل داده، با طرح دعوی جلب ثالث درخواست محکومیت مجلوب ثالث به استرداد لاشه چک را به نفع خواهان اصلی مطرح می‌کند.

مبحث اول: شرایط پذیرش دعوی جلب ثالث

دعوی جلب ثالث که جزء دعاوی طاری محسوب می‌شود دارای شرایطی است که مقنن در قانون آیین دادرسی مدنی در مواد ۱۳۵ تا ۱۴۰ در مورد آن بحث می‌کند که ما ذیلاً به تشریح آن‌ها می‌پردازیم.

گفتار اول: تقدیم دادخواست تا سه روز از اولین جلسه دادرسی

هرکدام از طرفین دعوا که قصد و نیت طرح دعوی جلب ثالث را دارند بایستی تا پایان جلسه اول دادرسی دلایل خود مبنی بر تقدیم دادخواست جلب ثالث را به دادگاه اعلام دارند و در نهایت تا سه روز از جلسه دادرسی، اقدام به تقدیم دادخواست جلب ثالث نمایند. مفهوم ماده روشن است؛ بنابراین، هرکدام از طرفین می‌توانند قبل از جلسه اول دادرسی نیز دادخواست جلب ثالث خود را تقدیم نمایند، ولی آخرین مهلت تقدیم دادخواست در مرحله اولیه رسیدگی سه روز پس از جلسه اول دادرسی است مشروط بر اینکه جالب ثالث ادله و اراده خود مبنی بر تقدیم دادخواست جلب ثالث را به دادگاه ارائه و اظهار کرده باشد.

از آنجا که آخرین مهلت تقدیم دادخواست جلب ثالث مطابق ماده ۱۳۵ قانون آیین دادرسی مدنی پایان جلسه اول دادرسی ذکر شده، مفهوم جلسه اول دادرسی بسیار حائز اهمیت است و چون جلسه اول دادرسی در قانون تعریف نشده است لاجرم به رویه قضائی رجوع می‌کنیم؛ رویه قضائی جلسه اول دادرسی را جلسه‌ای می‌داند: «... که موجبات قانونی طرح و استماع دعوی طرفین فراهم شده باشد»^۱ بنابراین، اولین جلسه‌ای که برای رسیدگی تعیین شده به خودی خود جلسه اول

۱. رأی هیئت عمومی دیوان عالی کشور به شماره ۳۰۲۱۴ مورخ ۱۳۳۹/۱۰/۳.